

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Analýza finančního zdraví vybraného podniku

Veronika Beranová

**Diplomová práce
2015**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Veronika Beranová**
Osobní číslo: **E13052**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a management podniku**
Název tématu: **Analýza finančního zdraví vybraného podniku.**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Zásady pro vypracování:

Cílem diplomové práce je zanalyzovat finanční zdraví ve vybraném podniku. Analýza bude provedena na základě dostupných dat, které budou získány z Rozvahy a Výkazu zisků a ztrát daného podniku. V závěru diplomové práce budou interpretovány výsledky.

Osnova:

- Teoretická východiska (pojmy, metody).
- Charakteristika vybraného podniku.
- Analýza vybraného podniku.
- Zhodnocení, návrhy.
- Formulování návrhů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- DVOŘÁKOVÁ DANA. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. Vyd. 4. Brno: Bizbooks, 2014. 327 s. ISBN 978-80-265-0149.
- FERRELL, O.C.; HARTLINE. MICHAEL D. Marketing strategy. Vyd. 1. South Western, Cengage Learning. 2011. 337 s. ISBN 978-1-285-08479-4.
- JAKUBÍKOVÁ, DAGMAR. Strategický marketing. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 269 s. ISBN 978-80-247-2690-8.
- RŮČKOVÁ, PETRA. Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi. Vyd. 4. Praha: Grada, c2011. 143 s. ISBN 978-80-247-3916-8.
- SCHNAARS, STEVEN P. Marketing strategy. Vyd. 1. Manufactured in the United States of America, 1998. 217 s. ISBN 0-684-83191-0.
- SCHOLLEOVÁ, HANA. Ekonomika a finanční řízení pro neekonomy. Vyd. 2. Praha: Grada, 2013. 268 s. ISBN 978-80-247-4004-1.
- TRACY BRIAN. Jak úspěšně řídit firmu: turbostrategie. Vyd. 2. Brno: Bizbooks, 2013. 135 s. ISBN 978-80-265-0005-6.
- VOCHOZKA, MAREK. Metody komplexního hodnocení podniku. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. 246 s. ISBN 978-80-247-3647.
- Zákon č. 89/2012 Sb. ze dne 3. února 2012, Občanský zákoník. In Sběrka zákonů České republiky. 2012, částka 33.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Irena Honková, Ph.D.

Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání diplomové práce:

29. září 2014

Termín odevzdání diplomové práce:

30. dubna 2015

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním teoretické části své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2015

Veronika Beranová

PODĚKOVÁNÍ:

Ráda bych poděkovala vedoucí mé diplomové práce paní Ing. Ireně Honkové, Ph.D. za její odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat za podporu svým rodičům a celé mé rodině.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá finanční analýzou teoreticky a následným využitím finanční analýzy v praxi. V této diplomové práci jsou zobrazeni finanční ukazatelé, které mohou být použity pro finanční řízení konkrétního podniku. Finančními ukazateli je zhodnocena společnost RECOSA Pardubice, s.r.o. Dále je provedena analýza makroprostředí, mikroprostředí a SWOT analýza. Na závěr diplomové práce je provedené zhodnocení a návrh jak řešit danou problematiku.

KLÍČOVÁ SLOVA

Definice podniku a typy podniků

Finanční analýza

Poměrový ukazatelé

Pyramidové ukazatelé

Výkaz Rozvaha

Výkaz zisků a ztrát

Výkaz Cash Flow

ANNOTATION

This dissertation is focused on financial analysis in theory and following use of financial analysis in practice. The dissertation contains financial coefficients which can be used for financial management of a particular company. Practical part includes evaluation of the RECOSA Pardubice s.r.o. company of financial coefficients. Furthermore analysis such as macroenvironment, microenvironment and SWOT analysis are performed. The end of the dissertation is focused on valorization and suggestion how to solve issue.

KEYWORDS

Definition of a company and its kinds

Financial analyse

Index coefficients

Pyramid coefficients

Balance Sheet

Profit and Loss

Cash flow statement

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 PODNIK.....	10
1.1 DĚLENÍ PODNIKŮ.....	10
1.2 OBCHODNÍ KORPORACE	10
1.2.1 Společnost s ručením omezeným.....	10
1.2.2 Akciová společnost.....	11
1.2.3 Veřejná obchodní společnost.....	11
1.2.4 Komanditní společnost.....	11
1.3 DĚLENÍ PODNIKŮ PODLE EVROPSKÉ UNIE.....	12
2 DĚLENÍ HODNOTÍCÍCH PROCESŮ	13
2.1 HODNOCENÍ PODNIKU INTERNÍMI SUBJEKTY	13
2.2 HODNOCENÍ PODNIKU EXTERNÍMU SUBJEKTY	13
2.3 UŽIVATELE FINANČNÍ ANALÝZY	14
2.3.1 Interní uživatelé	15
2.3.2 Externí uživatelé	15
3 FINANČNÍ VÝKAZY	17
3.1 ROZVAHA	17
3.2 VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT	18
3.3 VÝKAZ CASH FLOW	19
3.4 VÝKAZ O ZMĚNÁCH VLASTNÍHO KAPITÁLU	20
4 POMĚROVÉ UKAZATELE	21
4.1 UKAZATELE RENTABILITY	22
4.1.1 Rentabilita celkového kapitálu	22
4.1.2 Rentabilita vlastního kapitálu.....	23
4.1.3 Rentabilita tržeb.....	23
4.2 UKAZATELE LIKVIDITY	23
4.2.1 Běžná likvidita	23
4.2.2 Pracovní kapitál.....	24
4.3 UKAZATELE AKTIVITY	25
4.4 PYRAMIDOVÉ UKAZATELE	26
×.....	27
4.5 EVA – ECONOMIC VALUE ADDED.....	27
Výpočet ukazatele EVA	27
4.5.1 NOPAT.....	28
4.5.2 Průměrné náklady na kapitál.....	28
4.6 BANKROTNÍ A BONITNÍ MODELY	29
4.6.1 Tamariho model.....	29
4.6.2 Grünwaldův index.....	30
4.6.3 Rychlý Kralický test	30
4.6.4 Altmanovo Z-score.....	31
POUŽITÁ LITERATURA	33

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

A	Aktiva
a.s.	Akciová společnost
atd.	A tak dále
C	Celkový investovaný kapitál
CF	Cash flow
EAT	Čistý zisk
EBIT	Zisk před odečtení úroků a daní
EBITDA	Zisk před odečtením úroků daní a amortizace
EBT	Zisk před odečtením daní
EU	Evropská Unie
EUR	Euro
EVA	Ekonomicky přidaná hodnota
HDP	Hrubý domácí produkt
HV	Hospodářský výsledek
K	Cizí a vlastní kapitál
k.s.	Komanditní společnost
NOPAT	Čistý zisk z provozní činnosti
PO	Právnícká osoba
re	Náklady na vlastní kapitál
rd	Náklady na cizí kapitál
ROA	Rentabilita celkového kapitálu
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
Sb.	Sbírka zákonů
s.r.o.	Společnost s ručením omezeným
T	Tržby
t	Sazba daně z příjmů Právníckých osob
Tj.	To je
Tzn.	Tak zvaně
VK	Vlastní kapitál
v.o.s.	Veřejná obchodní společnost

ÚVOD

Tato diplomová práce bude zaměřena na analýzu zdraví ve vybraném podniku. Práce bude rozdělena na teoretickou a praktickou část.

V teoretické části této diplomové práce bude definován podnik, typy podniků a obchodní korporace. Dále budou rozděleny hodnotící procesy, definovány interní a externí uživatelé společnosti. V diplomové práci budou představeny jednotlivé finanční výkazy a definovány ukazatelé finanční analýzy.

Finanční analýza je metoda, která slouží k hodnocení finanční výkonnosti podniku. Finanční analýza je důležitá pro široké množství uživatelů, například majitelům společnosti, vrcholovému managementu, manažerům, investorům, bankám, dodavatelům, odběratelům atd. Finanční analýza probíhá v rámci finančního managementu. Tato analýza je důležitá pro plánování směrů a cílů společnosti, a pak pro zpětné zhodnocení cílů společnosti.

Pro praktickou část diplomové práce byla vybrána společnost RECOSA Pardubice, s.r.o., která se zabývá izolací plochých střech, dále hydroizolacemi např. bazénů a prodejem izolačního materiálu. Na společnost RECOSA Pardubice, s.r.o. budou aplikovány teoretické poznatky z této práce. Bude provedena finanční analýza např. poměrové ukazatele, bankrotní a bonitní modely, dále bude sestaven výkaz Cash flow.

Na závěr diplomové práce bude zhodnocena společnost RECOSA Pardubice, s.r.o. vzhledem k provedené finanční analýze. Bude zpracován návrh, kam by se společnost v budoucnosti mohla rozvíjet.

Cílem práce bude zanalyzovat finanční zdraví ve společnosti RECOSA Pardubice, s.r.o. Analýza bude provedena, na základě dostupných dat, které budou získány z Rozvahy a Výkazu zisků a ztrát. Dále budou interpretovány výsledky finanční analýzy a bude zpracován návrh, kam by se společnost v budoucnosti mohla rozvíjet.

1 PODNIK

„Podnik je objektem právního vztahu, není to subjekt právního vztahu, to znamená, podnik lze prodat, koupit, ale nemůže být stranou právního vztahu.“[9, str. 166]

1.1 Dělení podniků

Podniky se dělí podle různých hledisek:

- a) podle formy vlastnictví – soukromé, státní a družstevní,
- b) podle právní formy – obchodní korporace, družstva, státní podniky, živnosti a další,
- c) podle zaměření – výrobní, obchodní, finanční, dopravní, služební a další.

1.2 Obchodní korporace

Mezi obchodní korporace patří společnost s ručením omezeným, akciovou společnost, veřejnou obchodní společnost a komanditní společnost.

1.2.1 Společnost s ručením omezeným

Tento typ společnosti je nejvíce rozšířený v České republice a používá se zároveň i po celém světě. Tato korporace může být jako jediná založená jednou osobou, ať už je to fyzická či právnická osoba. Od roku 2014 je možné založit tuto korporaci s výší základního kapitál 1 Kč. Problém může nastat tehdy, když by došlo k zániku společnosti a bylo více společníků, že základní kapitál ve výši 1 Kč, nejde mezi společníky rozdělit. [6,14]

Společnost je založena, pokud je sepsána společenská smlouva, která je odsouhlasena všemi společníky a vznikán dnem zápisu do Obchodního rejstříku. Než je podán návrh pro zápis do Obchodního rejstříku, musí být splaceny všechny nepeněžní vklady, vkladové ážio a peněžní vklad musí být splacen do výše 30 %. Nepeněžní vklady je nutné ocenit soudním znalcem. [6,14]

Orgány společnosti jsou:

- Valná hromada je nejvyšší orgán společnost s ručením omezeným. Účastní se jí všichni jednatelé a svolává ji jednatel a to minimálně 1x za rok.
- Jednatel je osoba, která má právo jednat za společnost a je zapsána v Obchodním rejstříku. Ve společnosti, může být jeden či více jednatelů.

- Dozorčí rada je orgán, který nemusí společnost s ručením omezeným vytvářet. V případě, že Dozorčí rada existuje, dohlíží na činnost jednatelů. [6,14]

1.2.2 Akciová společnost

Akciová společnost je právnická osoba, kdy majetek společnosti je rozdělen na akcie. Společnost je zakládána jedním či více zakladateli. Aby byla společnost založena, je nutné, aby byly přijaty stanovy zakladatelem či zakladateli. Při založení musí být splaceno emisní ážio a 30 % upsaných akcií. Pokud je toto splněno, je podán návrh pro zápis do Obchodního rejstříku. V okamžiku zápisu do OR společnost vzniká.

Orgány společnosti jsou:

- Valná hromada, při které se shromažďují všichni akcionáři, je nejvyšší orgán akciové společnosti. Důležité je, že kromě jiných úkolů Valná hromada schvaluje zisk a účetní závěrku.
- Představenstvo řídí akciovou společnost mezi valnými hromadami. Operativně rozhoduje a také vede účetnictví.
- Dozorčí rada dohlíží na činnost představenstva. Může kontrolovat účetnictví a další činnost společnosti. [14,17]

1.2.3 Veřejná obchodní společnost

Společnost je založena společenskou smlouvou. A mohou ji založit minimálně dva společníci, kteří ručí za závazky společnosti celým svým majetkem. Společnost vzniká zápisem do Obchodního rejstříku.

Statutárním orgánem společnosti může být jeden nebo všichni společníci, určí se ve společenské smlouvě.

Společnost může zaniknout jednostranným právním ujednáním, rozhodnutím soudu či na základě právní události. [6,14]

1.2.4 Komanditní společnost

Komanditní společnost stejně jako předchozí společnosti je založena společenskou smlouvou, mohou ji založit fyzické i právnické osoby a vzniká následným zápisem do Obchodního rejstříku.

V komanditní společnosti existují dva typy společníků a to komplementáři a komanditisté. Proto je společnost jak kapitálová, tak i osobní. Komanditisté ručí za závazky své společnosti do výše nesplacených vkladů, ale komplementáři ručí za závazky celým svým majetkem. Vždy při založení společnosti musí být minimálně jeden společník komplementář a druhý komanditista.

Všechny společnosti musí obsahovat v názvu společnosti nutný dodatek, podle toho o jakou společnost se jedná, je to například s.r.o., a.s., v.o.s., k. s. [6,14]

1.3 Dělení podniků podle Evropské Unie

Podniky se dle Evropské Unie dělí na:

- a) Mikropodnik je podnik, který zaměstnává maximálně 10 osob a jeho roční obrat nepřesáhne 2 miliony EUR.
- b) Malý podnik je podnik, který zaměstnává maximálně 50 osob a jeho roční obrat nepřesáhne 10 milionů EUR.
- c) Střední podnik je podnik, který zaměstnává maximálně 250 osob a jeho roční obrat nepřesáhne 50 milionů EUR. [2]

2 DĚLENÍ HODNOTÍCÍCH PROCESŮ

Hodnocení podniku je velice důležitý proces. V současné době se toto téma stává opět aktuálním a to z důvodu hospodářské krize, která vypukla v roce 2009 a následně probíhala několik let téměř po celém světě. Hodnocení podniku má různé dělení a je důležité při samotném hodnocení vědět, k čemu a komu mají výsledky hodnocení sloužit.

Procesy hodnocení podniku se dělí podle různých hledisek. Jedním z nejdůležitějších hledisek je dělení podle toho, kdo provádí hodnotící proces. [10,14]

2.1 Hodnocení podniku interními subjekty

Toto hodnocení provádí management daného podniku. A dochází k němu z těchto důvodů:

- z důvodu potřeby managementu – management vyhodnotí ekonomické výsledky podniku a díky tomu vidí, jak se podniku daří. Zda jeho hospodářským výsledkem je ztráta nebo zisk. Získává tak zpětnou vazbu činnosti podniku. [10,14]
- potřeba majitelů – majitelé podniků mají ještě větší zájem o samotné hodnocení podniku, než management. Díky vyhodnocení vidí ekonomickou situaci a může se rozhodnout, jakým směrem se jeho podnikatelská činnost bude ubírat. Zda například rozšíří činnost podniku, protože ekonomická situace je výborná, anebo naopak by svou podnikatelskou činnost skončil a začal třeba podnikat v jiném oboru. [10,14]

2.2 Hodnocení podniku externími subjekty

Dalšími subjekty, které mají zájem na hodnocení podniku, jsou externí subjekty, někdy také jsou tyto subjekty nazývány „stakeholdeři“.

Stakeholdeři ovlivňují sami hodnocení podniku a zároveň podnik svým hodnocením ovlivňuje je. Mezi nejznámější stakeholdeři jsou banky, pojišťovny, dodavatelé, odběratelé, spolupracující partneři a mohou to být také zaměstnanci nebo odborové organizace. [10,13]

Určitě nejlepší přístup k informacím o hodnocení podniku mají ze stakeholderů banky. Je to z toho důvodu, že podnik často žádá banky o krátkodobé či dlouhodobé úvěry. Než banky tyto úvěry poskytnou, zjišťují si mnoho informací o podniku samotném a tyto informace jim jsou poskytovány i během splácení úvěru. Pokud tedy podnik žádá o úvěr, většinou musí poskytnout bance své výkazy. Mezi základní výkazy patří rozvaha a výkaz zisků a ztrát.

Z rozvahy si banka zjišťuje stav majetku společnosti a zdroje, z kterých je tento majetek financován. Výkaz zisků a ztrát slouží k zjištění stavu nákladů a výnosů a následnému hospodářskému výsledku. Dalším výkazem, který by mohla banka požadovat je výkaz cash flow, zde banka může vidět příjmy a výdaje společnosti. A může také odhadnout, zda společnost bude schopna splácet úvěr v pravidelných splátkách. Banky dále někdy požadují Knihu závazků a Knihu pohledávek, v kterých je jasně vidět, v jaké výši má podnik své pohledávky a závazky. Pokud dojde k poskytnutí úvěru, dochází ke komunikaci mezi bankou a podnikem prostřednictvím poradce. A je většinou požadováno, aby alespoň jedenkrát za čtvrtletí podnik zaslal požadované výkazy, aby banka měla možnost sledovat ekonomickou situaci podniku. [10,14]

Dalšími stakeholdery, kteří se zabývají o ekonomickou situaci daného podniku, jsou dodavatelé. Zde je o něco složitější získat informace o podniku. Informace jsou většinou získávány z účetní závěrky a to tak, že z výkazů, které jsou zveřejněny společně s účetní závěrkou. Dodavatelé se zabývají ekonomickou situací svých zákazníků z toho důvodu, aby věděli, zda bude zákazník schopen uhradit své závazky včas a v plné výši. Někdy se mezi dobrými obchodními partnery uzavírají rámcové kupní smlouvy, ve kterých může být uvedena a většinou i prodloužena doba splatnosti. Klasická doba splatnosti faktur je 14 dní, ale není výjimkou, že tato smlouva prodlužuje splatnost na 60, 90 a někdy i 120 kalendářních dní. Dále mohou být stálému zákazníkovi poskytovány slevy na odebraný materiál nebo zboží. [10,14]

Jedním z externích subjektů, které se zabývají a mají zájem na hodnocení podniku, jsou odběratelé. Je to z toho důvodu, že chtějí, aby byla zajištěna plynulost výroby. Dnešní výroba probíhá tak, že se při ní tvoří minimální nebo vůbec žádné zásoby. [10,14]

2.3 Uživatelé finanční analýzy

Jak již bylo výše uvedeno uživatelé, kteří využívají finanční analýz, se dělí na interní a externí uživatele.

- a) interní uživatelé – majitelé podniku, vrcholové vedení, manažeři, zaměstnanci, odboráři
- b) externí uživatelé – stát a jeho orgány, banky, věřitelé, obchodní partneři, konkurenční podnik, odběratelé. [10,14]

2.3.1 Interní uživatelé

Vrcholové vedení a manažeři zpracovávají a využívají finanční analýzu pro potřeby finančního řízení. A to jak z hlediska dlouhodobého finančního řízení tzv. strategického řízení, anebo z hlediska krátkodobého finančního řízení tzv. operativní řízení. Výstupy z finanční analýzy využívají manažeři denně pro vedení podniku takovým směrem, aby byly splněny předem naplánované cíle, mise a vize. Dalšími interními uživateli jsou zaměstnanci. Zaměstnanci potřebují především stabilitu a jistotu v zaměstnání, a to konkrétně v oblasti mzdové a sociální. Úzce se zaměstnanci souvisí odborové organizace, které mají podobné, nebo téměř stejné zájmy jako zaměstnanci podniku. [10,14]

Investoři jsou dalšími interními uživateli. Investují své prostředky, většinou finanční do podniku a chtějí znát, jak si podnik ekonomicky vede, a jak jsou jejich vložené prostředky využívány. Zajímají se o riziko a výnosnost svých investic. Podobně jako investoři sledují i finanční analýzu banky. Banky sledují finanční analýzu ihned v okamžiku, kdy mají poskytovat úvěr. Jedná se zde především o to, jestli bude podnik schopen splatit své závazky. A samozřejmě je analýza také důležitá při splácení úvěru, kdy podnik poskytuje informace o své ekonomické situaci. [10,14]

Veliká výhoda u interních uživatelů je ta, že mají lepší a snadnější přístup k informacím podniku než externí uživatelé. Především se to týká vrcholového vedení podniku a manažerů.

2.3.2 Externí uživatelé

Mezi externí uživatele patří stát a státní orgány. Sledují finanční analýzu podniků z toho důvodu, že díky tomu můžou zkontrolovat správné odvody daní. Dále stát díky analýzám sestavuje různé statistiky, poskytuje dotace a kontroluje podniky, které pracují na zakázkách, které vyhráli v rámci veřejné soutěže. [10,14]

Obchodní partneři daného podniku jsou dalšími externími uživateli. Sem patří dodavatelé a odběratelé. Dodavatelé samozřejmě chtějí vědět, zda bude podnik schopen dostát svým závazkům, tedy bude schopen zaplatit faktury včas a v plné výši. Odběratele zase zajímá, zda podnik je schopen vyrobit či dodat požadovaný materiál, zboží nebo služby.

Obchodní partneři sledují především:

- a) zadluženost – jedná se o ekonomický pojem, kdy podnik financuje svá aktiva z cizích zdrojů,
- b) solventnost – schopnost podniku splácet své závazky včas a v plné výši,
- c) likviditu – schopnost podniku přeměnit svůj majetek na peněžní prostředky.

Pro finanční analýzu jsou důležité zdroje, nebo také někdy vstupy, z kterých je možno vypočítat požadované výstupy. Mezi vstupy finanční analýzy patří finanční výkazy, a to konkrétně rozvaha, výkaz zisků a ztrát a výkaz cash flow. Výstupem finanční analýzy jsou poměrové ukazatele a modely hodnocení podniku. [10,14]

Touto problematikou se budou zabývat následující kapitoly.

3 FINANČNÍ VÝKAZY

Finanční výkazy jsou dokumenty, které zobrazují finanční a hospodářskou situaci v daném podniku. Sledují, z čeho se skládá majetek podniku a z čeho je tento majetek financován. Dále sledují náklady a výnosy v podniku a hospodářský výsledek podniku, kterým může být zisk nebo ztráta. Mezi nejpoužívanější účetní výkazy v podnicích je rozvaha, výkaz zisků a ztráty a výkaz cash flow. [5,13]

3.1 Rozvaha

„Rozvaha je účetní výkaz, který podává přehled o majetku podniku v určitém okamžiku“[5] Je možné říci, že rozvaha zobrazuje majetek podniku a dále zdroje, z kterých je majetek financován. V Rozvaze existují dva druhy účtů a to konkrétně účty aktivní a pasivní. Navýšení aktivního účtu zachycuje levá strana rozvahy, konkrétně strana Má Dáti a úbytek aktivního účtu zachycuje pravá strana, konkrétně strana Dal. U pasivních účtů rozvahy je přírůstek a úbytek pasivních účtů opačný než u aktivních účtů. [5,13]

Aktiva se dělí na dvě velké skupiny a to na aktiva stálá a aktiva oběžná. Stálá aktiva jsou taková aktiva, kde majetek společnosti je v držení více než 1 rok a postupně se opotřebovává. Stálá aktiva se dělí na majetek hmotný, nehmotný a finanční. Hmotná aktiva se dále dělí na nemovitý majetek, přičemž tento majetek je pevně svázán s půdou a řadí se sem budovy, pozemky a movitý majetek, do kterého se řadí například automobily a stroje. Mezi nehmotná aktiva se řadí tzv. investiční majetek, to jsou různé patenty, licence, software. Do finančního majetku se řadí finanční investice. Finančními investicemi můžou být cenné papíry, které jsou v držení společnosti déle než 1 rok a dále cenné papíry, které jsou drženy ve společnosti za účelem dalšího prodeje a tvoření zisku. Někdy se do dlouhodobých aktiv řadí i dlouhodobé pohledávky. [5,13]

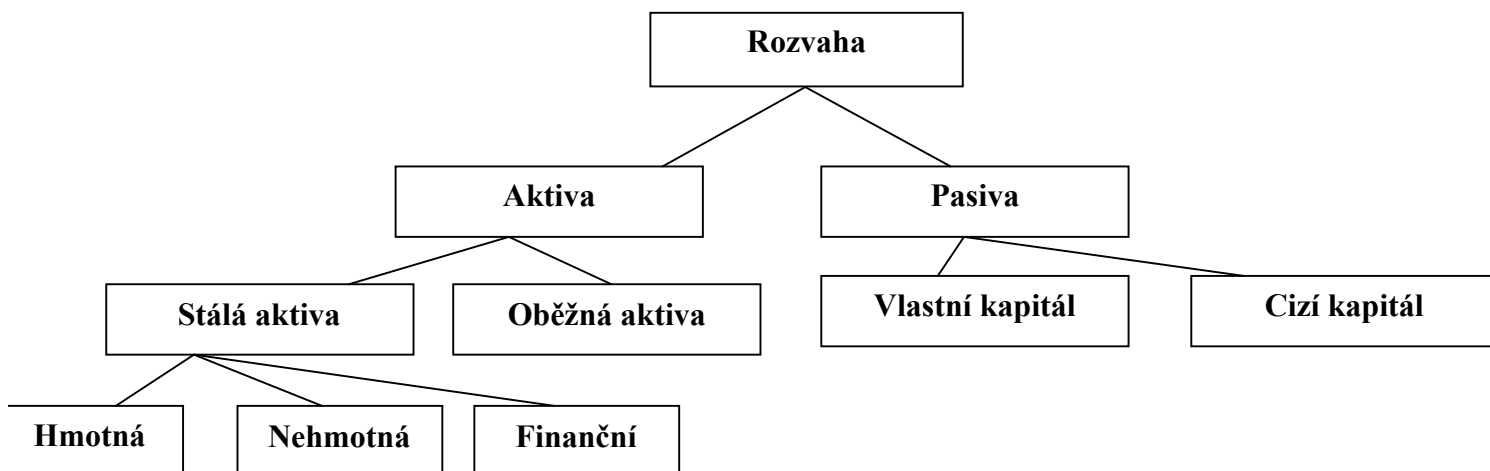
Naproti tomu oběžná aktiva zůstávají v podniku méně než 1 rok a spotřebovávají se jednorázově. Mezi nejzákladnější oběžná aktiva patří peněžní prostředky v pokladnách, na běžných účtech, dále jsou to pohledávky, zásoby a patří sem i cenné papíry, které v podniku zůstávají kratší dobu než 1 rok. U každého podniku se podíl stálých a oběžných aktiv liší podle toho, v jakém odvětví daný podnik podniká. Některé podniky, mohou mít převahu držení stálých aktiv. Většinou jsou to podniky, které se působí v průmyslové výrobě (strojírenství, papírenství), naproti tomu, některé podniky mají převahu oběžných aktiv. Zde se jedná o podniky, které působí v odvětví služeb nebo obchodu. [5,13]

Pasiva podniku, jsou zobrazeny na pravé straně rozvahy, jedná se o tzv. stranu Dal. Protože v aktivech bylo zobrazeno složení majetku podniku, tak je důležité, aby tento majetek byl z něčeho financován, a to je zobrazeno právě v pasivech. Pasiva se dělí také na dvě velké skupiny a to na vlastní kapitál a cizí kapitál. [5,13]

Už z názvu vlastní kapitál je jasné, že se jedná o kapitál, který je ve vlastnictví daného podniku. Buď je to kapitál, který byl vložen společníky či akcionáři při založení společnosti, tzv. základní kapitál, nebo se jedná o kapitál, který vznikl díky hospodářské činnosti podniku. Zde je možné jmenovat hospodářský výsledek společnosti, kterým může být zisk, nebo ztráta, nerozdělený zisk z minulých let a fondy, které vznikají při rozdělování zisku, například rezervní fond. [5,13]

Cizí kapitál, je kapitál, který byl vložen do podniku jinými subjekty. Tento kapitál se dělí na krátkodobý a dlouhodobý. Krátkodobý cizí kapitál je v podniku držen kratší dobu než 1 rok, a patří sem závazky vůči dodavatelům, zaměstnancům, bankám, státu. A dále dlouhodobý cizí kapitál, který je v podniku držen dobu delší než 1 rok a jsou to například dlouhodobé bankovní úvěry či dlouhodobé dluhopisy. [5,13]

Obrázek 1: Graf dělení rozvahy

Zdroj: Vlastní zpracování

3.2 Výkaz zisků a ztrát

Výkaz zisků a ztrát je další důležitý výkaz v podniku. „Výkaz zisků a ztrát vypovídá o tom, co se v podniku dělo během účetního období“ [5] Ve výkazu zisků a ztrát (VZZ) jsou zobrazeny náklady a výnosy daného podniku v určitém období. Z VZZ se zjistí, jak je na tom podnik z hlediska hospodářského výsledku. Hospodářským výsledkem může být zisk nebo ztráta. A hospodářský výsledek je rozdíl mezi výnosy a náklady. Pokud jsou tedy výnosy

v daném období vyšší, než náklady jedná se o zisk, a naopak, pokud výnosy jsou nižší v daném období než náklady, jedná se o ztrátu. [5,13]

Ve výkazu jsou náklady a výnosy děleny podle toho, k jaké činnosti podniku se vztahují. To znamená, že se náklady a výnosy podniku dělí na provozní, finanční a mimořádné. Provozní náklady a výnosy se vztahují k hlavní činnosti podniku, ať už se jedná o činnost výrobní či obchodní. Mezi provozní náklady se řadí náklady na materiál, mzdu, energii, odpisy. A mezi základní výnosy se řadí výnosy z prodeje zboží, výrobků a služeb. Rozdílem provozních výnosů a nákladů je zjištěno, zda podnik hospodaří s provozním ziskem nebo ztrátou. Je možné, že z počátku podnikání bude provozním hospodářským výsledkem ztráta, ale co se týká dlouhodobého časového horizontu, tak by provozní hospodářský výsledek měl být zisk. Protože jinak by provoz podniku byl neekonomický. [5,13]

Provozní činnost podniku by nebyla možná bez finanční činnosti podniku. Ve finanční činnosti podniku jsou rozlišovány finanční náklady a finanční výnosy. V obou případech se jedná o úroky. U finančních nákladů se jedná o úroky z úvěrů, tyto úvěry podnik použil pro financování své činnosti. Naproti tomu finanční výnosy vznikají, když podnik své peníze vloží na určité termínované vklady či běžné účty a ty mu přinášejí výnos, ve formě úroků. Rozdíl mezi finančními náklady a finančními výnosy, nám přináší hospodářský výsledek z finanční činnosti. Ve velkém množství případů je výsledek hospodaření z finanční činnosti ztráta, protože nákladové úroky převyšují ty výnosové. V podniku se může vyskytnout také mimořádná hospodářská činnost, tato činnost je pro podnik neplánovaná a nepravidelná. Řadí se sem manka či přebytky majetku, nebo nějaké živelné pohromy. [5,13]

Součet hospodářského výsledku z provozní činnosti, hospodářského výsledku z finanční činnosti a hospodářského výsledku z mimořádné činnosti je hospodářský výsledek z běžné činnosti. Někdy také nazývaný hrubý zisk. Pokud podnik hrubý zisk zdaní daní z příjmů, dostane čistý zisk neboli hospodářský výsledek za běžné období. Pokud by hospodářským výsledkem běžné činnosti byla ztráta, tak zde k zdanění nedochází. [5,13]

3.3 Výkaz Cash flow

O výkazu cash flow se hovoří jako o výkazu finančních toků. Jsou v něm zobrazeny příjmy a výdaje v daném podniku. Podstatný rozdíl mezi výkazem zisků a ztrát a výkazem cash flow je, že výkaz zisků a ztrát se zabývá náklady a výnosy, které se vztahují k určitému období a výkaz cash flow se zabývá příjmy a výdaji, které se vztahují k určitému období. Náklady se nemusejí shodovat s výdaji, stejně jako výnosy se nemusejí shodovat s příjmy.

Důležitý pojem je časové rozlišení nákladů, výnosů, výdajů a příjmů. To znamená, že pro podnik, může být určitá částka nákladem v jednom období, ale výdajem v období následujícím a to stejné platí i s výnosy a příjmy. Podnik je povinen časově rozlišovat náklady, výnosy, výdaje a příjmy, jinak by mohlo dojít ke zkreslení hospodářského výsledku. [5,13]

Pokud je sestavován výkaz cash flow, je nutné dodržovat následující pravidla:

- d) pokud dojde ke zvýšení položky v aktivech, dojde k úbytku peněžních prostředků, platí to i opačně.
- e) pokud dojde ke zvýšení položky v pasivech, dojde ke zvýšení peněžních prostředků, platí to i opačně.

Samotný výkaz cash flow je sestavován dvěma metodami:

- a) přímá metoda – tato metoda spočítá v tom, že se v daném období sledují příjmy a výdaje, které s tímto obdobím souvisejí. V praxi je tato metoda používána méně, než druhá metoda, kterou je metod nepřímá
- b) nepřímá metoda – spočívá v tom, že se od výsledku hospodářské činnosti (kterým může být ztráta nebo zisk) odečtou či přičtou následující položky:
 - - výnosy, které nebyly příjmy v běžném období,
 - - výdaje, které nebyly v běžném období náklady,
 - + náklady, které nebyly v běžném období výdaji
 - + příjmy, které nebyly v běžném období výnosy

[7]

3.4 Výkaz o změnách vlastního kapitálu

Výkaz o změnách vlastního kapitálu zobrazuje změny vlastního kapitálu v určitém podniku a to za určité období (může jím být například měsíc, čtvrtletí, rok). V určitém období může dojít ke zvýšení či snížení vlastního kapitálu. Pokud dojde k navýšení vlastního kapitálu, může to být způsobeno investicemi, vklady společníků do společnosti nebo čistým ziskem společnosti. Do společnosti může být vložena například hotovost, pozemky, movité věci. Naopak snížení vlastního kapitálu může být způsobeno výběrem dividend pro akcionáře či ztrátou za určité období. Výkaz o změnách vlastního kapitálu je úzce provázán s výkazem zisků a ztráty, protože z tohoto výkazy zjišťujeme hospodářský výsledek, tedy zisk nebo ztrátu. A výsledná hodnota vlastního kapitálu je zobrazována v rozvaze. Jednotlivé výkazy jsou navzájem provázány. [3,13]

4 POMĚROVÉ UKAZATELE

Finanční analýza hodnotí podnik systematicky a analyticky. Pokud jsou získány dobré znalosti o podniku, dochází k analyzování likvidity, aktivity a rentability podniku. Hodnotitel by měl kromě výpočtu samostatných ukazatelů umět tyto ukazatele popsat a interpretovat. Taky by měl být schopen vybrat k analýze takové ukazatele, které souvisejí s tím, co přesně hodnotí a co chce o podniku zjistit. [5,8]

Finanční analýza je analýza, díky které se zjišťuje ekonomická a hospodářská situace v podniku. Díky vypracování této analýzy je zjišťováno finanční zdraví podniku. Analýza je určena pro interní a externí uživatele. Zdroje, z kterých se finanční analýza zpracovává, jsou účetní výkazy. Tedy rozvaha a výkaz zisků a ztrát. Díky ní je možné porovnávat jednotlivá účetní období v podniku, například jednotlivé roky mezi sebou. Ale může sloužit i pro porovnání podniků mezi sebou, většinou se porovnávají podniky ve stejném oboru. [5,8]

Výkazy rozvaha, výkaz zisků a ztrát a výkaz cash flow jsou velice důležité pro zobrazování stavů majetku, způsobu financování majetku, zjišťování hospodářského výsledku podniku a zaznamenávání finančních toků v podniku. Dále také slouží jako podklady pro analýzu finančního zdraví podniku. Jedná se o to, že z těchto výkazů je možné získat podklady pro výpočet jednotlivých ukazatelů, které slouží k zjišťování současné kvality podniky a zároveň díky těmto ukazatelům může dojít ke konkurenčnímu porovnání jednotlivých podniků mezi sebou. Poměrové ukazatele jsou velice důležité ukazatele, díky kterým je možné porovnávat finanční zdraví daného podniku a zároveň porovnávat dva podniky mezi sebou. Odstraňují i tu překážku, že existují dva podniky, které se liší svojí velikostí a nemusejí mít obsažené stejné položky v jednotlivých výkazech, ale i s tímto problémem si poměroví ukazatelé umí poradit. [5,8]

Poměroví ukazatelé určují vzájemný vztah mezi dvěma položkami z jednotlivých účetních výkazů a to konkrétně podílem těchto položek. Protože je poměrových ukazatelů mnoho, pro přehlednost se dělí do skupin a to takto: [5,8]

- f) UKAZATELE RENTABILITY
- g) UKAZATELE LIKVIDITY
- h) UKAZATELE AKTIVITY
- i) UKAZATELE ZADLUŽENOSTI

4.1 Ukazatelé rentability

„Ukazatelé rentability poměří zisk s výší zdrojů, které byly vynaloženy na vytvoření tohoto zisku“. [8] Tento ukazatel se používá proto, aby bylo zjištěno, zda došlo k zhodnocení podniku. Pokud jsou počítány ukazatele rentability, tak jednotlivé členy jsou dosazovány do vzorce, jak z rozvahy, tak z výkazu zisků a ztráty. A jednotlivé ukazatelé rentability se od sebe liší podle toho, co je dosazeno do čitatele nebo jmenovatele daného vzorce. [5,8]

Pro výpočet rentability podniku je důležité znát jednotlivé typy zisků, s kterými je možné se setkat a je nutné vědět, jak správně tento zisk dosadit. Většinou se používá takový zisk, kdy se jednotlivé náklady přičítají k čistému zisku. Základní typy zisků jsou tyto: EBITDA, EBIT, EBT, EAT. [5,8,11]

EBITDA je „earnings before interest, taxes, depreciation, and amortization charges, což v překladu znamená „zisk před odečtením úroků, daní, odpisů a amortizace“. Zde se hovoří o tak zvaném hrubém provozním výnosu. Ziskává se tak, že od výnosů jsou odečteny náklady. [5,8,11]

EBIT je „earnings before interest and taxes, což v překladu znamená „zisk před odečtením úroků a daní. Jedná se tedy o zisk, kde se odečtou výnosy a náklady a zároveň v tomto zisku, už nejsou zahrnuty odpisy a amortizace. [5,8,11]

EBT je „earnings before taxes“, což v překladu znamená „zisk před zdaněním“. Jedná se o hrubý zisk (tedy rozdíl mezi výnosy a náklady), od kterého jsou odečteny amortizace, odpisy a úroky, ale nedošlo ke zdanění daní z příjmů. [5,8,11]

A posledním ziskem je EAT to je „earnings after taxes“, v překladu „zisk po zdanění“. Pro podnik velice důležitý a jedná se o tzv. čistý zisk. [5,8,11]

4.1.1 Rentabilita celkového kapitálu

„Rentabilita celkového kapitálu v anglickém překladu ROA neboli Return On Assets. Měří hrubou produkční sílu účetní jednotky, její celkovou výdělečnou schopnost“. [5] Udává kolik peněžních jednotek, přinese každá peněžní jednotka, která byla investována do celkového kapitálu. [5,8]

$$ROA = \frac{EBIT}{A} \quad (1)$$

kde: EBIT je zisk před odečtením úroků a před zdaněním, A jsou celková aktiva.

4.1.2 Rentabilita vlastního kapitálu

„Rentabilita vlastního kapitálu v anglickém překladu znamená ROE neboli Return On Equit.“ [5,8] Ukazatel slouží především pro potřeby akcionářů, kteří díky němu zjišťují, jak se jim zhodnotily prostředky, které do podnikání vložili. [5,8,11]

$$ROE = \frac{EAT}{VK} \quad (2)$$

kde: EAT je čistý zisk po odečtení daní a VK je Vlastní kapitál.

4.1.3 Rentabilita tržeb

„Rentabilita tržeb v anglickém překladu znamená ROS neboli Return On Sales.“ [8] Udává, kolik peněžních jednotek čísteho zisku přinesla, každá peněžní jednotka, která byla vložena do tržeb. [5,8]

$$ROS = \frac{EAT}{T} \quad (3)$$

kde: EAT je čistý zisk po odečtení daní a T jsou tržby.

4.2 Ukazatelé likvidity

Poměroví ukazatelé likvidity zkoumají, zda je podnik likvidní. Pod pojmem likvidní je myšleno, jak rychle je podnik schopen hradit své krátkodobé závazky a jestli vůbec je schopen tyto závazky hradit. Ukazatele likvidity se počítají z rozvahy. Je zde důležitá tzv. Solventnost podniku, to znamená, že společnost musí mít určitou část aktiv v nejvíce likvidní formě, aby mohla dostát svým krátkodobým závazkům. Vztah mezi likviditou a rentabilitou je opačný. Podnik, který je velice likvidní, má ve většině případů malou rentabilitu a je tomu i naopak. Likviditu dělíme na běžnou, pohotovou a okamžitou. [5,8]

4.2.1 Běžná likvidita

Běžné likviditě se také říká běžný poměr a počítá se jako podíl mezi:

$$\text{Běžná likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva}}{\text{Krátkodobé závazky}} \quad (4)$$

Při výpočtu běžné likvidity mohou nastat určité potíže při výpočtu, protože struktura oběžných aktiv se může odlišovat podle typu podniku a podle odvětví, v kterém podnik působí. Lze si pod tím představit, že jeden podnik, má mnoho zásob a pohledávek, ale velice málo peněžních prostředků v pokladnách a na účtech a přesto mu může vyjít optimální výše

likvidity. Zde by pak nastal problém, protože by mohly být získány zkreslené výsledky. Optimální hodnota běžné likvidity by se měla pohybovat v rozmezí 1,5 - 2,5. [5,8]

Pohotová likvidita

Dalším druhem likvidity je likvidita pohotová, kterou je možné vyjádřit takto:

$$\text{Pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (5)$$

Kromě pojmu pohotová likvidita je možné se setkat s pojmem rychlá likvidita. Ve výše uvedeném vzorci si lze všimnout, že od celkových oběžných aktiv, jsou odečteny zásoby, které jsou brány jako nejméně likvidní složka oběžných aktiv. Optimální hodnota pohotové likvidity by se měla pohybovat v rozmezí 0,7 - 1,2. [5,8]

Okamžitá likvidita

Tento druh likvidity je považován za nejpřísnější ukazatel likvidity. Vypočítá se jako podíl mezi finančním majetkem a krátkodobými závazky.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (6)$$

Přičemž za finanční majetek jsou považovány peníze v pokladnách, bankách, lze sem zařadit i šeky a krátkodobé cenné papíry. Tento ukazatel udává schopnost podniku hradit své krátkodobé závazky z finančního majetku daného podniku. Optimální hodnota pro okamžitou likviditu by se měla pohybovat v rozmezí 0,2 - 0,5. [5,8]

4.2.2 Pracovní kapitál

U ukazatelů likvidity by bylo vhodné zmínit pojem pracovní kapitál. Pracovní kapitál, neboli Working Capital, je možné rozlišit jako hrubý nebo čistý pracovní kapitál. Většinou, pokud se literatura zmiňuje o pracovním kapitálu, je tím myšlen čistý pracovní kapitál.

$$\text{Pracovní kapitál} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky} \quad (7)$$

Pracovní kapitál udává, jaký poměr oběžných aktiv je financováno pomocí dlouhodobých zdrojů společnosti. Dlouhodobými zdroji je základní kapitál nebo dlouhodobé závazky. Nebo také lze říci, že částka v peněžních prostředcích, která se vypočítá, jako pracovní kapitál udává částku, která zůstává v podniku a je možné z ní financovat aktivity podniku. Je potřebné, aby pracovní kapitál, který je vypočítán, byl co nejvíce likvidní, to znamená směnitelný za peněžní prostředky. Může tedy dojít k tomu, že krátkodobé závazky jsou financovány z dlouhodobých zdrojů podniku, protože je nedostatek krátkodobých zdrojů

podniku. Většinou je to financování na přechodné období. Je také důležité si uvědomit, že pracovní kapitál není poměrovým ukazatelem, ale absolutním ukazatelem. Z toho důvodu by byl problém při porovnání dvou či více podniků. Je lepší podniky porovnávat pomocí výše uvedených ukazatelů likvidity. [15]

4.3 Ukazatelé aktivity

Poměroví ukazatelé aktivity zkoumají, jakým způsobem podnik hospodaří se svými aktivy. Jedná se o to, že pokud má podnik více aktiv, než je pro podnik potřeba, vznikají společnosti zbytečné náklady a naopak, pokud má podnik aktiv méně, než potřebuje, ztrácí tím případné výnosy. Existují dva typy ukazatelů aktivity a to: ukazatele počtu obrátek a ukazatele doby obratu.

Ukazatele počtu obrátek udávají, kolikrát dojde k obratu například aktiv či zásob za rok a doba obratu udává, jak dlouho trvá jeden obrat například aktiv či zásob. Je možné tedy počítat obrat a dobu obratu celkových aktiv, zásob, pohledávek. [5,8]

Obrat a doba obratu celkových aktiv

Obrat celkových aktiv je možné vypočítat takto:

$$\text{Obrat aktiv} = \frac{\text{Tržby aktiv}}{\text{Aktiva celkem}} \quad (8)$$

„Tento ukazatel udává, kolikrát za rok pokryjí tržby podniku jeho aktiva“. [5]
Pokud by byla počítána doba obratu aktiv, bylo by to takto:

$$\text{Doba obratu} = \frac{\text{Aktiva celkem}}{\text{Tržby aktiv}/360} \quad (9)$$

„Tento ukazatel udává, za jak dlouho v průměru získá firma svá aktiva.“ [8] Doba obratu se udává ve dnech.

Obrat a doba obratu se počítá pro všechny ukazatele ve stejném principu, to znamená, že pokud je počítán obrat a dobu obratu aktiv dosadíme aktiva, kdyby byla počítána doba obratu pohledávek či zásob, tak namísto aktiv dosadíme příslušné veličiny. [5,8]

Ukazatelé zadluženosti

Ukazatelé zadluženosti objasňují tři důležité skutečnosti, které vypovídají o finanční situaci v daném podniku. Prvním ukazatelem je ukazatel zadluženosti. Tento ukazatel je vázán na poměr mezi cizím a vlastním kapitálem. To znamená, jakým způsobem je podnik financován, zda z vlastních či cizích zdrojů.

$$\text{zadluženost} = \frac{\text{celkové závazky}}{\text{aktiva celkem}} \times 100 \quad (10)$$

S ukazatelem zadluženost, úzce souvisí a zároveň je doplňkovým ukazatelem, ukazatel míry samofinancování podniku.

$$\text{míra samofinancování} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{aktiva celkem}} \times 100 \quad (11)$$

Z výše uvedeného vzorce je jasné, že tento ukazatel udává v jaké míře, je podnik financován vlastním kapitálem. Pokud je sečten ukazatel zadluženosti a ukazatel míry samofinancování, součet by měl být jedna nebo v procentním vyjádření roven stu.

Poslední ukazatel zadluženosti je finanční páka. Tento ukazatel vyjadřuje poměr mezi celkovými aktivy a vlastním kapitálem.

$$\text{finanční aktiva} = \frac{\text{aktiva celkem}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (12)$$

Tento ukazatel měří užití cizího kapitálu, který je ve většině případů levnější než vlastní kapitál. Cizí kapitál plní funkci finanční páky, to znamená, že zvyšuje finanční sílu podniku a zároveň zvyšuje prosperitu podniku. Závěrem je možno říci, že pokud se zvyšuje úroková míra, dochází ke zvyšování výnosnosti aktiv, a z toho plynu, že je-li použit cizí kapitál, je zároveň zvyšována výnosnost vlastního kapitálu. [5,8]

4.4 Pyramidové ukazatelé

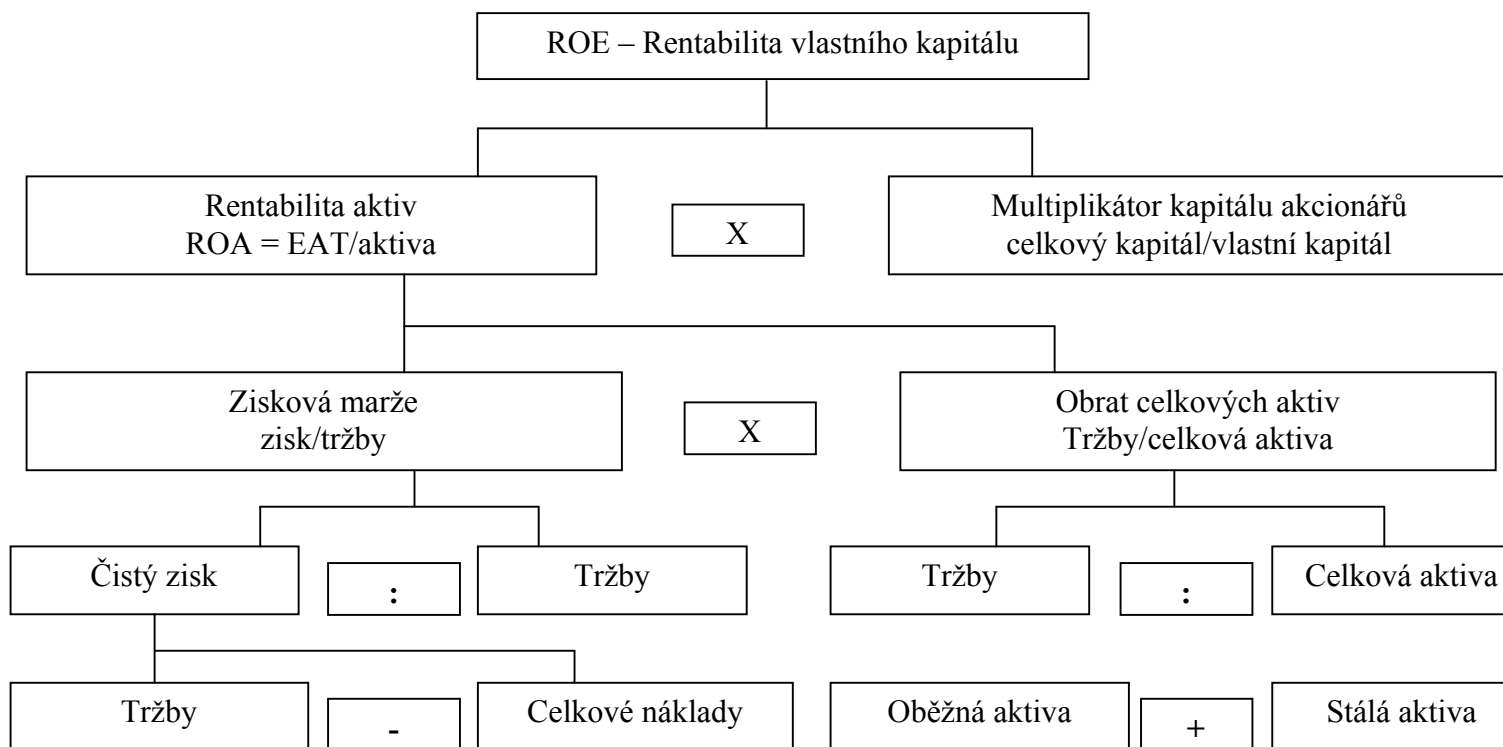
Pyramidové ukazatelé jsou charakteristické tím, že jeden ukazatel je nazýván jako vrcholový ukazatel, a tento ukazatel se postupně rozkládají na několik dílčích ukazatelé. Tito ukazatelé se navzájem ovlivňují a mají mezi sebou jednotlivé vazby. Vazby mezi ukazateli mohou být:

- a) multiplikativní – tyto vazby v sobě zahrnují matematické operace násobení a dělení,
- b) aditivní – vazby mezi ukazateli jsou matematické operace sčítání a odčítání (například ukazatel EVA)

Pyramidový rozklad ukazatelů může být několikastupňový. Jedná se o to, že vrcholový ukazatel je ovlivněn dalšími ukazateli, které mají vazby na jiné ukazatel. Jednotlivé ukazatele se tedy rozkládají směrem dolů. Pokud je možný rozklad dalšího ukazatele, rozložíme ho a vytvoříme nový pyramidový rozklad nižší úrovně.

Jedním z nejznámějších pyramidových rozkladů je Du Pontův rozklad. Konkrétně se jedná o rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu, také nazýván ROE. [14]

Obrázek 2: Du pontův diagram

Zdroj: vlastní zpracování (kožená)

4.5 EVA – Economic Value Added

EVA neboli Economic Value Added v překladu znamená ekonomicky přidaná hodnota. Podle tohoto ukazatele je hlavním cílem podniku maximalizace ekonomického zisku podniku. Ekonomický zisk podniku se vypočítá jako rozdíl mezi výnosy a ekonomickými náklady. Ekonomické náklady v sobě zahrnují kromě účetních nákladů i náklady ušlé příležitosti, někdy také nazývané jako oportunitní náklady. Mezi náklady ušlé příležitosti patří například ušlá mzda. [4,14]

Výpočet ukazatele EVA

$$EVA = NOPAT - WACC \times C \quad (13)$$

kde:

- NOPAT je čistý zisk z provozní činnosti po zdanění
- WACC jsou průměrné vážené náklady na kapitál
- C je celkový investovaný kapitál

EVA je ukazatel, který se skládá z výše uvedených třech hodnot. A tyto hodnoty se musí každá samostatně vypočítat, aby bylo následně možné vypočítat ukazatele ekonomicky přidané hodnoty. [4,14]

4.5.1 NOPAT

NOPAT neboli čistý provozní zisk po zdanění. Tento zisk v sobě zahrnuje výsledek hospodaření podniku, dále zisk či ztrátu z prodeje dlouhodobého majetku a zásob z mimořádné činnosti, které nesouvisí s hlavní předmětem činnosti.

$$\text{NOPAT} = \text{EBIT} \times (1 - \text{sazba daně z příjmu právnických osob}) \quad (14)$$

4.5.1.1. Celkový investovaný kapitál

Investovaný kapitál je kapitál, který do podniku vložili investoři. A investorům tento kapitál přináší zisk, to znamená, jedná se o kapitál, který je zpoplatněn. Jsou zde dvě možnosti výpočtu a to jako:

- a) součet dlouhodobého provozního majetku v zůstatkových cenách a čistého pracovního kapitálu.

$$C = \text{Dlouhodobý majetek} + \text{Čistý pracovní kapitál} \quad (15)$$

Pokud použijeme tento vzorec, je vypočítán celkový investovaný kapitál z provozního hlediska.

- b) rozdíl mezi celkovou hodnotou pasiv a krátkodobých závazků z obchodních vztahů

$$C = \text{Pasiva} - \text{Krátkodobé závazky z obchodních vztahů} \quad (16)$$

Pokud dojde k použití tohoto vzorce, je počítán celkový investovaný kapitál z finančního hlediska. [4,14]

4.5.2 Průměrné náklady na kapitál

Průměrné náklady na kapitál neboli WACC jsou náklady na celkový kapitál, do kterých podnik investoval. Velikou roli zde hraje složení a struktura kapitálu. To znamená, v jakém poměru je podnik financován vlastním kapitálem oproti cizímu kapitálu. Cenou za vlastní kapitál mohou být například dividendy a cenou za kapitál cizí jsou úroky. Cizí kapitál bývá ve většině případů levnější než vlastní kapitál.

Vzorec pro výpočet průměrných nákladů na kapitál:

$$WACC = rd * (1 - t) \times \frac{C}{K} + re \times \frac{V}{K} \quad (17)$$

kde:

- rd jsou náklady na cizí kapitál (resp. se jedná o úroky na cizí kapitál),
- t je sazba daně z příjmů PO
- C je investovaný kapitál
- re jsou náklady na vlastní kapitál (resp. jaká je odečítána výnosnost vlastního kapitálu).[4]
- V je vlastní kapitál
- K je součet cizího a vlastního kapitálu

4.6 Bankrotní a bonitní modely

Bankrotní a bonitní modely jsou dalšími modely, které jsou důležité pro hodnocení finanční situace podniku. Bankrotní a bonitní modely rozdělují podniky do dvou velkých skupin a to na podniky bankrotní, tedy ty, co jsou ohroženy bankrotem a podniky bonitní, které jsou schopni splácet svoje závazky. Pro výpočet bankrotních a bonitních modelů se používají níže uvedené modely:

- a) Tamariho model
- b) Grünwaldův index
- c) Rychlý Kralickův test [18]

4.6.1 Tamariho model

Tamariho model vytvořil v roce 1966 M. Tamari. Tento model funguje tak, že jsou v něm zahrnuty jednotlivé podílové ukazatele, tyto jednotliví ukazatelé jsou bodově ohodnocovány. A následně je podnik hodnocen, podle součtu získaných bodů.

Pokud chceme aplikovat Tamariho model je nutné získat tyto účetní údaje:

- vlastní kapitál,
- cizí kapitál,
- zisk,
- aktiva (resp. pasiva),

- oběžná aktiva,
- průměrný stav pohledávek,
- tržby z hlavní činnosti,
- výrobní spotřeba,
- čistý pracovní kapitál. [14]

Pokud je Tamariho model aplikován je vhodné sestavit tabulku, která bude mít tři sloupce – ukazatel, interval a body. U každého podniku se sečtou body a určí se hranice, která určuje do jakého počtu bodů je podnik bonitní a od kterého počtu bodu je podnik bankrotní.

Tamariho model využívá sofistikované statistické metody. Je to univerzální nástroj hodnocení podniků a může být využit v mnoha oborech. [14]

4.6.2 Grünwaldův index

$$G = \left(\frac{\frac{\text{Zisk}}{\text{Aktiva}}}{\text{Průměrná úroková míra z úvěrů}} + \frac{\frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}}{\text{Zdaněná úroková míra z úvěrů}} + \frac{\frac{\text{Finanční majetek} + \text{krátkodobé pohledávky}}{\text{Krátkodobý cizí kapitál}}}{1,2} + \frac{\frac{\text{Čistý pracovní kapitál}}{\text{Zásoby}}}{0,7} + \frac{\frac{\text{Cash flow}}{\text{Dlouhodobý úvěr}}}{0,3} + \frac{\frac{\text{Zisk}}{\text{Nákladové úroky}}}{2,5} \right) / 6 \quad (18)$$

Podle toho, jaká hodnota Grünwaldova indexu vyjde, se hodnotí podnik. Většinou se výsledky dělí do čtyř intervalů a to takto:

- Interval $\langle 0;0,5 \rangle$ podnik je hodnocen jako bankrotní podnik.
- Interval $\langle 0,5;1 \rangle$ finanční zdraví podniku je spíše slabší a podnik je hodnocen jako bankrotní.
- Interval $\langle 1;2 \rangle$ podnik je hodnocen jako bonitní podnik.
- Interval $\langle 2; \infty \rangle$ finanční zdraví podniku je pevné. [14,18]

4.6.3 Rychlý Kralickův test

Autorem Kralickova testu je Kralicek, tento test byl vytvořen v roce 1990. Test je jednoduchý na výpočet a výpočet je zároveň rychlý. Je v něm zachycen budoucí vývoj

podniku. V Kralickově testu jsou sestavovány čtyři poměrové ukazatele, kdy první dva zjišťují finanční stabilitu podniku a třetí a čtvrtý ukazatel hodnotí výnosovou stabilitu podniku.

Ukazatele, které hodnotí finanční stabilitu podniku, jsou:

- koeficient samofinancování udává, do jaké výše je podnik schopen financovat své závazky z vlastního kapitálu,
- doba splácení závazků udává, v jakém čase a do jaké výše je podnik schopen uhradit své závazky,
- výkaz cash flow v % z tržeb,
- rentabilita celkového kapitálu (ROA) udává, jaká je výnosová situace daného podniku.

Jednotlivé výše uvedené poměrové ukazatele jsou vypočítány a ohodnoceny. Na základě ohodnocení se rozhodne, zda je podnik bonitní či bankrotní. [10,14,18,]

4.6.4 Altmanovo Z-score

Altmanovo Z-score je ukazatel, který udává finanční zdraví podniku. Jedná se o vážený průměr jednotlivých poměrových ukazatelů.

$$Z = 1,2 \times x_1 + 1,4 \times x_2 + 3,3 \times x_3 + 0,6 \times x_4 + 1,0 \times x_5 \quad (19)$$

Kde:

x1 je čistý provozní kapitál/aktiva celkem,

x2 jsou zadržené výdělků/aktiva celkem,

x3 je EBIT (zisk před odečtením úroků a daní)/aktiva celkem,

x4 tržní hodnota vlastního kapitálu/účetní hodnota celkových závazků,

x5 tržby/aktiva celkem.

Po vypočítání ukazatele Altmanovo Z- score vyjde hodnota, podle které je podnik řazen do určitého intervalu a následně je zjištěno, o jak finančně stabilní podnik se jedná.

Máme tři intervaly:

- $Z > 2,91$ kdy se jedná o finančně stabilní podnik
- $1,81 < Z < 2,91$ podnik, který má určité finanční potíže

- $Z < 1,80$ podniku hrozí riziko bankrotu, má vážné finanční potíže [1,7,14,18]

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] CAOUETTE, John. B., ALTMAN, Edward L., Narayanan Paul. *Managing credit risk*. Vyd. 1. Canada 1998. 112 s. ISBN: 98-17660.
- [2] Definice mikropodniků, malých podniků a středních podniků. Europa, přehled právních předpisů [online]. 2015 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: europa.eu
- [3] GLADIŠ, Daniel. *Naučte se investovat*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2005. 176 s. ISBN 80-247-1205-9.
- [4] JANÍČEK, Přemysl, MAREK, Jiří. *Expertní inženýrství v systémovém pojetí*. Vyd. 1. Praha Publishing, a.s., 2013. 592 s. ISBN 978-80-247-4127-7.
- [5] JINDŘICHOVSKÁ, Irena, *Finanční management*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2013. 320 s. ISBN 978-80-7400-052-2.
- [6] KORÁB, Vojtěch, *Založení a řízení společnosti: společnost s ručením omezeným, komanditní společnost, veřejná obchodní společnost*. Vyd. 1. Praha: Computer Press, 2005. 252 s. ISBN: 802510592X, 9788025105924.
- [7] KOŽENÁ, Marcela, Univerzita Pardubice. Ekonomicko-správní fakulta. *Podniková ekonomika: pro kombinovanou formu studia*. Vyd. 1. Univerzita Pardubice, 2009. 115 s. ISBN 8073951592, 97880073951597.
- [8] MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2013. 552 s. ISBN 978-80-247-4574-9.
- [9] MIRČEVSKÁ, Dalimila. *Kapitálová společnost – daně, účetnictví, právo*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. 208 s. ISBN 978-80-247-3000-4.
- [10] RŮČKOVÁ, Petra. *Finanční analýza*. Vyd. 4. Praha: Grada, Publishing, a.s., 2011. 144 s. ISBN: 978-80-247-3916-8.
- [11] SHIM, Jae K.; SIEGEL, Joel G. *Financial management*. Vyd. 3. Barron's business library. 2008. 382 s. ISBN 978-0-7641-3940-6.
- [12] Statistický úřad [online]. [cit.2015-06-25]. Dostupné z www.czso.cz.
- [13] ŠTĚKER Karel, OTRUSINOVÁ Milana. *Jak číst účetní výkazy*, Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a.s. 2013 s. ISBN 978-80-247-4702-6.
- [14] VOCHOZKA, Marek. *Metody komplexního hodnocení podniku*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a.s. 2011. 248 s. ISBN 978-80-247-3647-1.

- [15] ŽŮRKOVÁ, Hana. *Plánování a kontrola klíč k úspěchu*. Vyd. 1. Praha. Grada Publishing, a.s. 2007. 135 s. ISBN 978-80-247-1844-6.
- [16] Zákon č. 513/1993 ze dne 5. 11. 1991, obchodní zákoník. In Sbíрка zákonů České republiky. 2014. Část 2, §56-260.
- [17] ŽÁČEK Vladimír, KRATOCHVÍL, Jaroslav. *Akciová společnost: legislativa, řízení a organizační struktura*. Vyd. 1. Praha, Management Press 1996. 156 s. ISBN: 8085943239, 9788085943238.
- [18] VÁCHAL Jan, VOCHOZKA Marek a kolektiv. *Podnikové řízení*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, a.s. 2013. 681 s. ISBN: 978-80-247-4642-5.